



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 114/2015
05.11.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије Бранка Станића, као председника већа, судије Гордане Ајншпилер-Поповић и судије Браниславе Апостоловић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца А. д.о.о. Б., чији је пуномоћник адвокат М.П.Р.И. из Б., ул ... бр. ..., против туженог Е.С. д.о.о. Б., Општина Б., Б. ..., чији је пуномоћник адвокат К.В. из Б., ул. ... број ..., у поступку по ревизији тужиоца против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1307/14 од 14.01.2015.године, на седници већа одржаној дана 05.11.2015.године, доноси

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1307/14 од 14.01.2015.године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр. 755/2013 од 09.12.2013. године, усвојен је тужбени захтев па је утврђено да је раскинут уговор о ексклузивној продаји закључен 20.05.2008.године између П. д. Е.С. д.о.о. Б. Б. и П. д. А. д.о.о. Б., који је оверен 06.03.2009.године пред Општинским судом у Ћуприји. Одбијен је тужбени захтев којим је тужилац А. д.о.о. тражио да суд обавезе туженог да му плати износ од 1.500.000 евра са каматом по референтној каматној стопи Европске централне банке увећане за 0,5% почев од 26.11.2011.године до 25.12.2012.године, а од 25.12.2012.године до исплате по референтној каматној стопи ЕЦБ увећаној за 8% поена годишње, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања. Тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.098.830,00 динара.

У поступку по жалбама тужиоца и туженог Привредни апелациони суд је пресудом Пж 1307/14 одбио жалбе странака као неосноване и потврдио првостепену пресуду.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и „Службени гласник РС“ бр. 55/14) па је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба ЗПП из члана 374. став 2. тачка 2. на које се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревизијом се неосновано указује на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер побијана пресуда садржи јасне и разумљиве разлоге о свим одлучним чињеницама, а исти су у складу са стањем у списима.

Ревизијски наводи према којима је другостепени суд применио погрешни Закон о парничном поступку, односно ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и „Службени гласник РС“ бр. 111/09) уместо ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 и 55/14) су тачни с обзиром да је тужба поднета шестог месеца 2011. године, а да је после 01.02.2012. године укидано решење којим се окончава поступак. Ови пропусти, међутим нису утицали на правилност одлуке, јер примењени институти нису битно другачије регулисани означеним прописима.

Предмет тужбеног захтева је утврђење да је уговор о ексклузивној продаји воде, закључен 20.05.2008. године раскинут, уз тужиочев захтев за исплату износа од 1.500.000 евра са траженом каматом, а по основу уговорне казне.

Према чињеничном стању утврђеном од стране нижестепених судова, парничне странке су биле у међусобном пословном односу по основу закљученог уговора о ексклузивној продаји од 20.05.2008. године у коме је тужилац био дистрибутер, а тужени произвођач флаширане воде. Обавезе произвођача биле су да дистрибутеру уредно, правовремено у уговореним количинама испоручује воду непромењеног квалитета, а дистрибутер се обавезао да преузима производ и исти уредно, правовремено и у уговореним количинама доставља потрошачима. Уговорено је и да произвођач амбалажу од 10 и више литара купује искључиво од произвођача, да је рок трајања уговора 8 година, а према члану 15 уговора предвиђено је да су се уговорне стране договориле да уговорна казна у случају једностраног раскида уговора износи за произвођача 1.500.000 евра, а за дистрибутера вредност испоручене воде произвођача дистрибутеру у последњој години сарадње.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев у делу утврђења да је уговор раскинут 26.11.2011. године, као дана последње испоруке робе, наставши да се прекид сарадње међу парничним странкама може узети као прећутна сагласност за раскид уговора. Првостепени суд није прихватио да је до раскида уговора дошло кривицом туженог, јер су по оцени првостепеног суда повреде уговора од стране туженог биле незнатне, те стога нису оправдале једнострану раскид уговора од стране тужиоца. Захтев за обавезивање туженог за исплату уговорне казне у износу од 1.500.000 евра првостепени суд одбија налазећи да није дозвољено уговарање уговорне казне за случај раскида уговора у смислу одредаба Закона о облигационим односима, а што је управо предвиђено уговором између тужиоца и туженог.

У поступку по жалби другостепени суд прихвата становиште првостепеног суда да је са даном последње испоруке робе 26.11.2011. године дошло до сагласног раскида уговора закљученог између парничних странака, јер после наведеног датума није било ни активности странака у циљу измирења уговорних обавеза, нити било каквих пословних промена међу странкама, што указује да су у смислу члана 28. Закона о облигационим односима странке конклюдентним радњама – престанка испуњења уговорних обавеза раскинуле спорни уговор. Другостепени суд потврђује и одлуку првостепеног суда којом се одбија захтев за исплату износа по основу уговорне казне налазећи да је тужилац тражио наплату уговорне казне због неиспуњења након раскида уговора, односно након подношења захтева да се утврди да је уговор раскинут, наводећи да је уговорна казна и уговорена у конкретном случају за случај раскида уговора, односно као последица раскида уговора, а што није дозвољено, јер је противно правној природи наведеног института.

Врховни касациони суд прихвата становиште нижестепених судова у погледу дела одлуке о утврђењу раскида уговора међу странкама са даном последње испоруке робе. Како после означеног датума није било пословних промена између парничних странака, нити активности парничних странака у циљу испуњења уговорних обавеза, то су и према становишту Врховног касационог суда странке таквим поступањем, односно престанком испуњења својих обавеза као конклюдентним радњама, обе исказале вољу за раскид уговора. Стога правилно нижестепени судови закључују да је са означеним датумом последње испоруке међу странкама јасном манифестацијом сагласно исказаних воља, уговор раскинут.

Уговорна казна се према одредбама члана 270. став 1. Закона о облигационим односима може уговорити и тиме обавезати дужник да плати повериоцу одређени новчани износ или прибави другу материјалну корист ако не испуни своју обавезу или ако задоцни са њеним испуњењем. Уговорна казна се може уговорити за неблагоприятно испуњење или за неиспуњење уговорне обавезе. Уколико је уговорна казна уговорена за неиспуњење уговорне обавезе поверилац може захтевати или испуњење обавезе или уговорну казну. Опредељењем повериоца да захтева исплату уговорне казне, он губи право да захтева испуњење уговорне обавезе.

У конкретном случају странке су уговориле чланом 15. уговора уговорну казну за неиспуњење уговорне обавезе.

Правилан је такође став нижестепених судова, да се у случају сагласног раскида уговора (манифестованог кроз поступање обе уговорне стране) нису стекли законски и уговорени услови за наплату уговорне казне, те је стога захтев тужиоца у том делу требало одбити као неоснован.

Ревизијски наводи према којима судови нису правилно ценили да тужени није прибавио сертификат за производ-воду чиме је нарушио њен квалитет, као и да је сарађивао са другим дистрибутерима, иако је тужилац по уговору имао искључивно право, а што све према ревизијским наводима указује на кривицу

туженог за раскид уговора, нису основани, јер су нижестепени судови правилно ценили наводе тужиоца о кривици туженог за раскид уговора.

Нису такође основани ни ревизијски наводи којима се указује да уговорна казна није уговорена за раскид уговора, већ за неизвршење уговорних обавеза, јер су нижестепени судови правилно закључили да је за примену наведене одредбе било неопходно да је за неизвршење обавезе, према изричитим одредбама члана 15. уговора морала постојати кривица и одговорност једне стране, у овом случају туженог, да би наступила обавеза исплате уговорне казне у складу са уговорним одредбама.

Из наведених разлога на основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**

ЈД урадила корекцију ТО